

KAITSEMINISTEERIUM

Siseministeerium
Pikk 61, 15065 Tallinn
info@siseministeerium.ee

Teie: 18.12.2025 nr SIM/25-1423/-1K

Meie: 17.02.2026 nr 5-7/25/116-4

Relvaseaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kooskõlastuskiri

Kaitseministeerium kooskõlastab Siseministeeriumi esitatud relvaseaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse ning esitab järgmised ettepanekud, mida palub eelnõu väljatöötamisel arvesse võtta.

1. Siseministeeriumi ettepanek oli eraldada relvaseadusest sõjarelvi puudutav osa järgmisel põhjusel: „Sõjarelvad (nt automaatrelvad, tankitõrjerelvad, miinid, suurekaliibrilised tulirelvad) on eriline kategooria relvi, mille käitlemisel on olulised riigi julgeoleku ja rahvusvahelise õiguse aspektid. Nende reguleerimine tsiviilkäibega relvadega samas seaduses toob kaasa juriidilist ebaselgust ja praktilisi kohaldamisprobleeme. Sõjarelvade regulatsiooni eraldamine RelvS-st tagab õigusselgust ja aitab vältida kohaldamisprobleeme. Selge ja konkreetne, eraldiseisev regulatsioon aitab vältida seaduserikkumisi, parandab järelevalvet ning suurendab riigi kaitsevõimet. Samuti annab seadusandjale paindlikkust reageerida kiiresti muutuvatele julgeolekuohtudele. Arvestades, et sõjarelvi käitlevad enamasti Kaitseministeeriumi valitsemisala asutused, Kaitsemiit ja kaitsetööstuse valdkonna ettevõtted, peaks selle seaduse välja töötama Kaitseministeerium.“

Kaitseministeerium leiab, et RelvS 11¹. peatüki eraldamine ja kehtestamine uue seadusena ei pruugi aidata kaasa eelmainitud probleemide lahendamisele. Olenemata sellest, kas tegu on ühe või kahe seadusega, on vaja luua omavahel haakuvad süsteemid ja terminid, et tagada parem õigusselgus ja parem kohaldatavus. Samuti ei ole vahet seadusandja reageerimisvõimekusel tulenevalt sellest, kas tegu on ühe või teise seadusega – Riigikogu kui seadusandja võimekus reageerida kiiresti ei sõltu õigusnormi asukohast või õigusakti nimest. Kaitseministeerium on igati valmis panustama ja kaasa aitama relvaseaduses Kaitseministeeriumi valitsemisala ning sõjarelvi puudutavate sätete väljatöötamisse. Kui eelnõu väljatöötamise käigus siiski selgub, et eraldi seaduse kehtestamine on põhjendatud ja parim valik, siis oleme valmis ka selle valikuga edasi töötama. Sellisel juhul oleks otstarbekas RelvS-st välja võtta mitte ainult 11¹. peatükk, aga ka kõik muud sätted, mis puudutavad otseselt Kaitseministeeriumi valitsemisala, sh sõjaväerelvade, Kaitseväe ja Kaitsemiidu harjutusväljade ja lasketiirude regulatsioon.

2. Siseministeerium on märkinud, et „RelvS § 34 lõike 15 kohaselt võib kaitseväeteenistuse seaduse § 7 tähenduses tegevväelane, sõjaaja ametikohale määratud Kaitsemiidu tegevliige või sõjaaja ametikohale määratud reservis olev isik, kes on riigieelarvest tegevustoetust saava reservis olevate isikute esindusorganisatsiooni liige (edaspidi riigikaitstes osalev isik) taotleda oma relvaloale kantud ja relvaregistris registreeritud relva andmetele vastavat märget ehk riigikaitsest margendit. Riigikaitse margend annab riigikaitstes osalevale isikule õiguse soetada, omada ja vallata jahipidamise, spordi- või turvalisuse tagamise otstarbel registreeritud relvale piiratud käibega padrunisalve ning osaleda selle relvaga riigikaitsest tegevuses Kaitsemiidu seaduse § 52 lõikes 1 sätestatud korras.“

Ettepaneku kohaselt soovib Siseministeerium oluliselt laiendada nende isikute hulka, kellel oleks õigus saada relvaloale margend riigikaitstes osaleva isiku kohta. See margend annaks võimaluse osta suurema mahutavusega salvesid ning suurendaks isiku võimalust asuda täitma riigikaitsest kohustust isikliku tulirelvaga. Kaitseministeerium on selle ettepanekuga nõus ning leiab, et riigikaitstes osalevate isikute hulga suurenemine ei tooks kaasa täiendavat ohtu avalikule korrale, kuna tegemist on isikutega, kes on tegevteenistuse, Kaitsemiidu või esindusorganisatsiooni kaudu riigikaitsega seotud ja eelduslikult on nende

usaldusvääruse kontroll nende organisatsioonide kaudu paremini tagatud.

3. Kaitseministeerium leiab, et RelvS § 83³⁵ lõikes 1 nimetatud komisjoni moodustamine ning töö- ja asjaajamiskord võiks olla kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega. Komisjoni ülesanne on sõjarelva, relvasüsteemi ja laskemoona ning lahingumoonaga seotud tegevusaladel tegevusloa andmine, muutmine, kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine. Komisjoni kuuluvad Politsei- ja Piirivalveameti, Kaitsepolitsei ameti, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ning Kaitseväge esindajad. Sõjarelva laskemoona või lahingumoonaga lubade menetluse puhul kuulub komisjoni ka Päästeameti esindaja. Kehtiva õiguse kohaselt kehtestab komisjoni moodustamise ning töö- ja asjaajamiskorra Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga. Vabariigi Valitsuse kehtestatud töökord tagaks asutuste vahel selge tööjaotuse järelevalve teostamisel, loamenetluses ning teistes küsimustes. Sõltumata sellest, millise ministeeriumi vastutada jääks komisjoni töö korraldamine, oleks mõistlik sätestada komisjoni töökord, liikmelisus jms küsimused sarnaselt strateegilise kauba komisjoniga Vabariigi Valitsuse määrusega kuna see hõlmab rohkem kui ühe ministeeriumi valitsemisala asutusi.

4. Kaitseministeerium soovib seoses relvaseaduse alusel tehtavate sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonaga käitlemisega seotud tervisekontrolli nõuetega märkida, et neid tuleks süsteemselt analüüsida ja läbivalt ühtlustada ning lihtsustada. Näiteks lihtsustaks olukorda, kui tervisenõutele vastavust saaks lisaks töötervishoiuarsti tõendiga tõendada ka perearsti tõendiga ning vastavust tervisenõuetele peaks hindama regulaarse tervisekontrolliga kahe aasta asemel iga viie aasta järel sarnaselt soetamisloa ja relvaloatootleja tervisenõuetega.

Tervisekontrolli nõuete kehtestamisel võiks kaaluda erinevate seaduste alusel tehtavate tervisekontrollide sisuliste nõuete ühtlustamist, nt relvaseaduses nõutud tervisekontroll, lõhkematerjaliseaduse alusel tehtav tervisekontroll ja mootorsõidukijuhi tervisekontroll. Näiteks kehtivas õiguses on relvaluba või Kaitseliidu relva kandmise luba omava isiku tervisekontrolli maht ja detailsus väiksemad, kui RelvS § 83²⁴ lõikes 3 viidatud lõhkematerjaliseaduse § 21 lg 2 alusel kehtestatud tervisenõuded.

Lisaks peaks analüüsima ja hindama, kas alltöövõtjatele või millist teenust osutavatele alltöövõtjatele on mõistlik sarnaseid nõudeid kohaldada. Kaitsetööstusettevõtjad on märkinud, et ka praktikas on osutunud keeruliseks näiteks välismaiste koostööpartnerite puhul nende nõuete täitmine. Lisaks on ettevõtjad märkinud, et RelvS § 83²⁴ lõigetest 3–5 tulenevaid tervisenõudeid ettevõtja töötajatele ja vastutavale isikule tuleks leevendada, kuna selliste nõuetega on suuremahulises tööstuses vajaliku personali tagamine ettevõtjatele liiga suur väljakutse ning võib osutuda isegi võimatuks.

5. Kaitseministeerium peab oluliseks taustakontrolliga seotud nõuete analüüsi ja uute normide kehtestamise kaalumist. Kehtiva õiguse kohaselt on taustakontroll sõjarelvadega seotud ettevõtjatele ja nende alltöövõtjate rangem kui Kaitseliidu liikmete puhul. Peab analüüsima ja hindama, kas sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonaga valmistamisega tegeleva ettevõtja töötajate suhtes tehtav rangem taustakontroll on vajalik, eesmärgipärane ja proportsionaalne võrreldes relvi valdava ja sõjaväeliste harjutustega tegeleva riigikaitseorganisatsiooni liikmele tehtava kontrolliga.

Lisaks tuleb kehtivate sätete kohaselt taustakontroll teha ka nende alltöövõtjate ja teenuse osutajate töötajate kohta, kes puutuvad kokku relvadega seotud teabega – audiitor, advokaat jne. Tasub analüüsida, kas sellistel juhtudel on taustakontrolli tegemine otstarbekas ja eesmärgipärane. Muu hulgas üle vaatamist taustakontrolli ankeedis nõutavate andmete asjakohasus ja proportsionaalsus, näiteks RelvS § 83²⁹ lõike 2 punktist 9 tulenev nõue esitada andmeid (alaealiste) laste kohta.

6. Eelmises punktis esitatud küsimustega haakub ka probleem RelvS § 83³⁵ lg 3 p 4 nõude osas, mille kohaselt peab ettevõtja esitama tegevusloa taotlemisel info alltöövõtja ja teenuse osutaja kõigi töötajate kohta. Neid andmeid ei pea küll esitama nende alltöövõtjate ja teenuseosutajate kohta, kes ei ole tegevusloa esmakordse taotlemise esitamise ajaks teada. Kuna § 83²⁴ kohaselt kohaldatakse alltöövõtjatele ja teenuse osutajatele ettevõtja töötajatega samu nõudeid, siis on ettevõtja kohustatud ka pärast tegevusloa saamist andma kõigi alltöövõtjate ja teenuse osutajate töötajatest nende töölevõtmisel teada tegevusloa andjale. See nõue on ebaproportsionaalne. Võib ette kujutada, kui ühel ettevõtjal on kümneid teenuseosutajaid ja alltöövõtjaid, kellest osa võivad olla välismaa ettevõtjad, kellel võib olla töö sadu või tuhandeid inimesi. Kõigi nende inimeste andmete esitamine ei ole realistlik ega vajalik. Teavitamiskohustus peaks puudutama alltöövõtjate ja teenuseosutajate neid töötajaid, kes puutuvad vahetult kokku ettevõtja relvade ja laskemoona oluliste osadega.

7. Kaitseministeeriumi hinnangul tuleks kehtetuks tunnistada RelvS § 83¹⁸ lõikes 1 sätestatud nõue informeerida strateegilise kauba komisjoni kavandatavast lepingust välismaise tellijaga. Sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonaga Eestisse sisseveoks ja Eestist väljaveoks on strateegilise kauba seaduse alusel nõutav strateegilise kauba väljaveo eriluba, kus küsitakse kõiki neid samu andmeid, kui väljaspool Eestit asuva tellijaga lepingu sõlmimise kavatsusest teavitamise korral – seega on see nõue ettevõtjatele ebamõistlikku halduskoormust tekitav ning tasuks kaaluda selle nõude kehtetuks tunnistamist.

8. Kaitseministeerium leiab, et võiks kaaluda võimalust sätestada riigile õigus erandkorras sõjarelvade ja laskemoona ning lahingumoonaga tegelevatele ettevõtjatele tegevusluba ja käitamisluba anda. Riigil oleks mõistlik reserveerida relvaseaduses õigus anda ettevõtjatele kiirendatult ja otsustuskorras eriluba (tegevusluba ja käitamisluba) sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona ja lahingumoonaga valmistamiseks juhul, kui vastava sõjarelva, relvasüsteemi, sõjarelva laskemoona või lahingumoonaga valmistamise kiiremas korras alustamine on vajalik, et kaitsta riigi suveräänsust ja olulisi julgeolekuhuve.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister